GEMEENTE BEUNINGEN

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley (Deel II)	Raadsvergadering	11 oktober 2022
Nummer(agenda)	:	Commissie 1	Ruimte
Registratienummer	: bb22.00578	Datum	27 september 2022
Registratiecode	:	Commissie 2	
Auteur	: Anouk Paris	Datum	
Status	: Openbaar	B&W-vergadering	6 september 2022
Persgesprek	: 7 september 2022	Portefeuillehouder	S. Versluijs

Samenvatting

Eind 2021 stelden de gemeenteraden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (18) en Regio Foodvalley (8) het eerste deel van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley vast. Onze gemeente heeft (mede op basis van al door de gemeenteraad vastgesteld beleid) ambtelijk en bestuurlijk actief bijgedragen aan de totstandkoming van deze strategie. Als eerste stap wordt deze Verstedelijkingsstrategie uitgewerkt in gebiedsuitwerkingen waarbij gemeente Beuningen onderdeel is van de deelgebieden Rijk van Nijmegen en Nijmegen-west. De gebiedsuitwerking bevat een opgavebeschrijving, onderzoeksagenda en uitgangspunten om samen te werken aan de uitvoering daarvan. Met dit voorstel stemt u in met de opgavebeschrijvingen van de gebiedsuitwerkingen en het vervolgproces en stemt u ermee in deze ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad. Vaststelling is van belang, omdat het een basis is voor de verdere samenwerking met de regio aan de ruimtelijke opgaven (woningbouw, leefomgeving, economie en mobiliteit). Het vervolg hierop is een uitwerking in programma's waar concrete projecten zullen landen en investeringen helder worden.

Besluit om

1. In te stemmen met de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-A) met daarin het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-B) als basis voor de verdere uitwerking van de gebiedsuitwerkingen en het te sluiten akkoord;
2. In te stemmen met het 'Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel I);
3. Bij de verdere uitwerking van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley - in de Gebiedsuitwerkingen - de volgende overwegingen mee te geven:
   a. Voldoende tijd en ruimte creëren voor de wisselwerking tussen beleidsontwikkeling van de gemeenten en de ontwikkelingen vanuit de verdere uitwerking van de Verstedelijkingsstrategie.
   b. Concreet maken wat we verstaan onder onderzoeken. Van belang is een goed onderscheid te maken tussen waar we concreet aan gaan werken en wat nog verder onderzocht moet worden en nog niet richting uitvoering kan. Het is belangrijk dat het verstedelijkingsprogramma concreet ingaat op uitvoering en investering van de ambities uit de verstedelijkingsstrategie;

Inleiding

Eind 2021 stelden de gemeenteraden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (18) en Regio Foodvalley (8) het eerste deel van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley vast (bb.21.00714). Ook Provinciale Staten van Gelderland en Utrecht stemden hiermee in.

In overleg met het Rijk werd dit eerste deel ook vastgesteld als inhoudelijke basis voor verdere samenwerking (tussen het Rijk, de provincies, de waterschappen, de regio's en de gemeenten).

Het werken met de op hoofdlijnen geformuleerde strategie vraagt om inzoomen. Dit concretiseren vindt plaats in zogenoemde gebiedsuitwerkingen in acht verschillende deelgebieden. Als eerste stap in deze gebiedsuitwerkingen zijn nu *opgavebeschrijvingen* opgesteld: de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Bijlage 1) bevat de onderzoeksagenda's per deelgebied (Deel II-A) én het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-B); dat is een beschrijving van het vervolgproces waarin we samen werken aan de uitvoering van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley.

Bij de behandeling van het eerste deel (in gemeenteraden en staten) werden vragen, moties en amendementen gesteld en ingediend. In het 'Wijzigingsdocument Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Bijlage 2) is deze input gerangschikt en van een behandeladvies voorzien. Na vaststelling van dit wijzigingsdocument worden de wijzigingen in het eerste deel (het 'Verstedelijkingsconcept') verwerkt.

Beoogd effect
De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley beschrijft - met als leidend motto 'Meer landschap, meer stad' - welke voorwaarden en principes nodig zijn om de groei te accommoderen en tegelijkertijd de groene leefkwaliteit te versterken. Dit vergt een nauwe samenwerking tussen alle overheden: regio(gemeenten), waterschappen, provincies en Rijk, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven.

Argumenten
1.1 Onderzoeksagenda's gebiedsuitwerkingen geven richting
De onderzoeksagenda's geven per deelgebied inzicht in de *positionering*, de *integrale onderzoeksvraag* en de *kernopgaven* (gerelateerd aan de bouwstenen leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen) met mogelijke oplossingsrichtingen. De (al in Deel I) vastgestelde ontwerpprincipes zijn hier getest en uitgewerkt. De opgave-beschrijvingen sluiten af met een onderzoekagenda. De hier opgenomen kwesties zijn agenderend voor de regionale samenwerking. Dit zijn de zaken waar partijen in een deelgebied op korte en lange termijn samen aan willen werken. Ook zijn ze een belangrijke houvast voor het omgevingsbeleid.

1.2 Onderzoeksagenda's Gebiedsuitwerkingen zijn gebiedsgerichte input voor het verstedelijkingsprogramma
Naast de ambities in individuele gebieden zijn er ook hoofdlijnen te onderscheiden. We noemen dit de *kernopgaven* die voor (grote delen van) de regio's randvoorwaardelijk zijn om de benodigde groei te kunnen accommoderen (op de in Deel I van de Verstedelijkingsstrategie beschreven wijze). Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- De opwaardering van de (inter)nationale A12/spoor-corridor vanuit de Randstad naar Duitsland als aorta voor de bereikbaarheid en ontsluiting van de regio.
- Het verbeteren van het samenhangende regionale mobiliteitsnetwerk met aandacht voor HOV-verbindingen, mobiliteitshubs, snelfietspaden, binnenstedelijke mobiliteitsopgaven Foodvalley-Zuid (inclusief spoor Ede-Barneveld), Arnhem en Nijmegen (inclusief gebiedsaanpak N325/A325).
- Het verkennen van mogelijke versterking en uitbreiding van de ecologische kwaliteit en recreatieve waarde van natuur in het kader van het Deltaprogramma, programma Klimaatadaptatie, programma natuurherstel en het NPLG.
- Het realiseren van 5.000 hectare extra groen in en om de stad in landschapszones door middel van een zogenaamd groen-blauw-raamwerk.

Via de onderzoeksagenda's in de deelgebieden én de bovenstaande randvoorwaarden werken we verder aan de gebiedsuitwerkingen en het Verstedelijkingsakkoord. Voor een deel bevat dit akkoord naar

verwachting concrete afspraken over te realiseren ontwikkelingen, maar ook procesafspraken over wat verder moet worden uitgewerkt, de onderlinge samenwerking en de organisatie van de uitvoering. Het streven is om de hoofdlijnen met het Rijk af te spreken in het BO-MIRT[1] van november 2022.

1.3 Relatie Verstedelijkingsstrategie en Omgevingsvisie
De Verstedelijkingsstrategie sluit aan op de kernwaarden en ambities die we in de Omgevingsvisie gemeente Beuningen 2040 hebben vastgesteld. Verbinding, betrokkenheid en mooi plekje zijn de drie centrale kernwaarden van onze gemeente die zijn vastgesteld in de Omgevingsvisie. De locatie van Beuningen in de groene westflank van de stadsregio, met de bereikbaarheid, het groene landschap en het dorpse karakter van de vier kernen in een groene omgeving behouden en ontwikkelen, vraagt om samenwerking in de regio. Samenwerking waarmee we deze centrale kernwaarden behouden en verder ontwikkelen vanuit een verantwoorde groei en oog voor historie. Concreet draagt de Verstedelijkingsstrategie bij aan regionale afstemming over de 13 speerpunten uit de Omgevingsvisie.

2.1 Het Wijzigingsdocument laat zien hoe wordt omgegaan met eerdere raadsvragen, moties en amendementen
In het najaar van 2021 kwamen diverse vragen, moties en amendementen aan de orde bij de behandeling van het verstedelijkingsconcept (‘Deel I’). In het wijzigingsdocument is de input gerangschikt en van een behandeladvies voorzien. In sommige gevallen leidt dit tot voorgestelde veranderingen in ‘Deel I’. Het bevat een reactie op de Beuningse vragen.

3.1 Verstedelijkingsstrategie helpt Omgevingsvisies: als input of bij uitvoering
Als regio’s laten we zien hoe we bijdragen aan nationale doelen. Tegelijkertijd helpt de Verstedelijkingsstrategie bij het realiseren van eigen ambities. Door ons te concentreren op het schaalniveau van de gecombineerde regio en tegelijkertijd goed in- en uit te zoomen naar lokaal en (sub)regionaal niveau, komen we tot relevante input voor lokale ontwikkelingen. Zo kunnen we een verbinding maken met bijvoorbeeld onze lokale Omgevingsvisies en daarvoor een extra stimulans geven. Omdat onder andere woningmarkt, economie en mobiliteit (boven)regionaal zijn, biedt de Verstedelijkingsstrategie op dat schaalniveau input voor het opstellen van komende of te actualiseren Omgevingsvisies of draagt juist bij aan uitvoering van recent vastgestelde Omgevingsvisies. Door de regionale Verstedelijkingsstrategie te (blijven) verbinden met lokale Omgevingsvisies wordt ook de betrokkenheid van gemeenteraden/Provinciale Staten in hun kaderstellende rol versterkt. Voor dit afstemmingproces is voldoende tijd binnen de gemeente en tussen de regiogemeentes noodzakelijk.

3.2 Concreetheid is van belang voor de uitvoering
In de gebiedsprogramma’s moet duidelijk zijn waar gemeentes aan gaan werken (uitvoeren) en waar soms nog nader onderzoek nodig is. Op die manier borgen we beter de realisatie van de doelen en uitgangspunten van de verstedelijkingstrategie.

Kantekeningen
1.1 Een verstedelijkingsstrategie is geen verstedelijkingsvisie
De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley schetst een zogenaamd ‘adaptief ontwikkelpad’. We bedoelen daarmee dat de Verstedelijkingsstrategie ook inzicht geeft in welke keuzes op een later moment worden genomen. We gaan een langjarige samenwerking aan en voor veel mogelijke oplossingsrichtingen of maatregelen is nader onderzoek nodig. Daarmee staat dus nu nog niet alles vast en is er nog flexibiliteit. Als kader hanteren we daarbij het perspectief en de ontwerpprincipes uit het Verstedelijkingsconcept (‘Deel I’). Zo geven we de langjarige samenwerking met het Rijk vorm.

1.2 Kaarten zijn indicatief en geen weergave van de werkelijkheid

[1] Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport

De kaarten bij de gebiedsuitwerkingen lijken soms gedetailleerde en concrete formatie te bevatten. Deze informatie is indicatief bedoeld en is ondersteunend aan de tekst. De tekst bij de gebiedsuitwerkingen is leidend. Voor alles geldt dat deze informatie agenderend bedoeld is en dat in het vervolgtraject nader onderzoek naar de mogelijkheden plaatsvindt.

3.1 Verstedelijkingsstrategie moet landen in Beunings beleid
In Bijlage 3: Status Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley, is de status van de verstedelijkingsstrategie geduid. De gemeente Beuningen is en blijft verantwoordelijk voor het eigen ruimtelijk beleid. De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley heeft formeel geen juridische status, zoals een omgevingsvisie of een bestemmingsplan dat wel heeft. Tegelijkertijd is de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley niet vrijblijvend. We hebben de strategie met elkaar opgesteld en ook onze gemeente heeft (mede op basis van al door de gemeenteraad vastgesteld beleid) ambtelijk en bestuurlijk actief bijgedragen aan de totstandkoming van deze strategie. In het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (pag. 90 e.v. in de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen VS ANFV') staat hoe wij op lokaal niveau met de verstedelijkingsstrategie werken en hoe de uitgangspunten van de strategie worden vertaald in ons eigen ruimtelijk beleid, waaronder de Omgevingsvisie.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. Als uit de Verstedelijkingsstrategie financiële consequenties volgen, vindt hierover aparte besluitvorming plaats.

Tijdspad
Nadat de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' door gemeenteraden en Provinciale Staten is vastgesteld, werken wij deze gebiedsuitwerkingen, samen met de provincies Gelderland en Utrecht, in 2023 uit in programmatische keuzes en investeringen. Dit zorgt voor een goede basis voor het zogenoemde 'ruimtelijke arrangement' dat Gelderland en Utrecht in oktober 2023 aan het Rijk moeten aanbieden.
De provincies hebben immers van het Rijk de opdracht gekregen een "ruimtelijke puzzel" te maken: de opgaven voor wonen, natuur, energie, landbouw en economie per gebied in samenhang in kaart brengen. De Verstedelijkingsstrategie[2] in het algemeen en de gebiedsuitwerkingen in het bijzonder bieden genoeg aanknopingspunten voor de ruimtelijke puzzel in de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen en de Regio Foodvalley. We verkennen daarbij samen met provincies en ministeries welke verbinding met andere programma's nodig is. Als de plannen concreter zijn, gaan we ze in Beuningen intern toetsen aan de bestaande plannen en ambities.

Duurzaamheid
De Verstedelijkingsstrategie is erop gericht om te komen tot een duurzame gebiedsontwikkeling. Ingezet wordt op groei met behoud en versterking van de leefomgeving.

Communicatie
Vanaf de contourennotitie en vaststelling van het Verstedelijkingsconcept (d.d. 19 oktober 2021) is met regelmaat informatie gedeeld over de te doorlopen stappen en het belang van deze samenwerking. Via regionale (raads)bijeenkomsten, webinars en lokale sessies zijn gemeenten geïnformeerd over de inzet en de voortgang op dit traject. Op 11 en 12 mei hebben regionale webinars plaatsgevonden over de voortgang van de Verstedelijkingsstrategie. Op 13 juni 2022 heeft een regionale raadsinformatiebijeenkomst plaatsgevonden voor Rijk van Nijmegen waarin de raadsleden zijn geïnformeerd over de ontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie. In het vervolgtraject is met name rondom belangrijke mijlpalen (BO MIRT en ondertekening Verstedelijkingsakkoord) externe communicatie voorzien.

[2] Door het Rijk zijn de Verstedelijkingsstrategiegebieden in Nederland 'hernoemd' tot Novexgebieden. Dit zijn (onder andere) de voormalige gebieden met een Verstedelijkingsstrategie, waarin verschillende programma's van Rijk samenkomen.

De onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie, is bovenal een belangrijke basis voor de samenwerking tussen de partners (rijk, provincie en beide regio's). Het afwegingskader komt op lokaal niveau in beeld bij locatiekeuzes en nadere uitwerking. Bij deze besluitvorming is inwonerparticipatie van toepassing, zoals bij de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma Woningbouw. Bij het opstellen van de Verstedelijkingsstrategie zijn daarom inwoners niet direct betrokken.

Wel zijn bij de totstandkoming van het Verstedelijkingsconcept regionale stakeholders zoals private partijen en maatschappelijke organisaties geïnformeerd over de strategie. De provincie Gelderland heeft in het gehele gebied op inhoudelijke vraagstukken een inwonerpeiling uitgevoerd. Dit geeft op hoofdlijnen inzicht hoe inwoners denken over de uitdagingen bij verstedelijking en hoe zij die prioriteren. Dergelijke uitkomsten kunnen bouwsteen zijn voor (het gesprek over) verdere gebiedsuitwerkingen in het verstedelijkingsprogramma en lokale toepassing.

Evaluatie
Evaluatie van het regionale beleid is aan de orde bij de actualisatie van het gemeentelijke ruimtelijke beleid, waaronder in ieder geval de Omgevingsvisie.

Bijlagen

Bijlage 1	at22001377 Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley;
Bijlage 2	at22001403 Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley NIEUW;
Bijlage 3	at22001378 Status Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley;

Burgemeester en wethouders,

Dyanne Kocken
secretaris

Daphne Bergman
burgemeester

Besluit d.d.